

ЕКОНОМІЧНИЙ ПРОГРЕС У КИТАЇ

КНР – третя за територією держава світу - розташована в центральній і східній Азії. Зі сходу на захід країна простягнулася на 5700 км, з півночі на південь – на 3650 км. Країна межує з 16 державами і територіями. Дуже велика по довжині границя Китаю з державами СНД (1/3 всіх кордонів КНР).

З часу проголошення Китайської Народної Республіки в 1949 році, країна здійснює систему багатопартійного співробітництва та політичних консультацій, що існує під керівництвом політичної партії комуністів.

Що стосується адміністративно-територіального поділу, вся країна ділиться на провінції, автономні райони і міста центрального підпорядкування. Адміністративні одиниці на рівні провінцій належать до вищих місцевим адміністративно-територіальним одиницям. Низовими ж адміністративними одиницями є повіти. У проміжку між провінціями і повітами стоять райони і міста провінційного підпорядкування. Повітах підпорядковані малі міста і волості, притому останні є низові адміністративно-територіальні одиниці обширних сільських районів [5].

Помітний і постійно зростаючий інтерес у світі викликають економічні перетворення в Китаї, які тривають приблизно два десятиліття. Інтерес до цієї країни не випадковий. Китай, будучи одним з найдавніших держав у світі, вперше за всю свою багатовікову історію досяг вражаючих успіхів у реальному секторі економіки. По ряду ознак видно, що країна і в найближчій перспективі буде розвиватися по висхідній лінії.

Необхідні внутрішні передумови для цього є. Китай володіє великою територією, є найбільшою країною за чисельністю населення; займає важливе геостратегічне положення, особливо в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні (АТР) [4].

Особливостями соціально-економічного становища КНР є високий приріст населення, його велика чисельність і порівняно невелика оброблювана площа.

Складною проблемою було аграрне перенаселення в селі. Природні умови для сільського господарства визначаються насамперед особливостями рельєфу і клімату. Дуже значні і ґрунтові відмінності. В основних землеробських районах найбільше господарське значення мають алювіальні ґрунти і чорноземи на Північно-Китайській і Маньчжурській низовинах, ґрунту на лесі в Північному і Північно-Західному Китаї, червоноземи і латерити - на півдні (особливо в Червоному Басейні). Райони з найбільш сприятливим поєднанням земельних ресурсів, забезпеченості теплом і вологою і родючих ґрунтів становлять трохи більше 1/5 території Китаю.

Китай прагне стати провідним в галузях, що виробляють комп'ютерну оснастку і програмне забезпечення. Він має намір добитися такого ж успіху в якості експортера програмного забезпечення, як Індія, та комп'ютерної оснастки, як Тайвань. А всередині країни Пекін робить ставку на розвиток нової інформаційної економіки, хоча це і може привести до ослаблення контролю уряду над системою зв'язку і розподілом інформації. Доступ в Інтернет через особисті комп'ютери мають нині 69 мільйонів осіб, у той час як у 2000 році таких було 8,9 мільйона чоловік. Ще більша кількість людей можуть виходити на зв'язок за допомогою своїх стільникових телефонів. Більше 200 млн. китайських сімей зараз користуються кабельним телебаченням, що робить Китай найбільшим у світі ринком кабельного телебачення. До 2005 року це число зросло в два рази. Китай також є найбільшим ринком для продажу стільникових телефонів, зараз їх вже налічується 200 млн., і щомісяця в країні продається в середньому близько 2 млн. штук [1].

На розвиток спеціальної економічної зони Китаю вплинули такі об'єктивні фактори: дешевизна і надлишок робочої сили; сприятливе географічне положення (вихід до моря, наявність портів), близькість Гонконгу, Макао і Тайваню; на Хайнань - наявність сприятливих природних ресурсів для

розвитку туризму, металургії, тропічного землеробства; так і суб'єктивні: юридичні гарантії для іноземного капіталу; економічні пільги; приплив ресурсів з усієї країни для розвитку зон.

На сучасному стані розвитку КНР підтримує зовнішньоекономічні зв'язки більш ніж з 220 країнами (і територіями). Провідними торговими партнерами являються Японія, США, країни ЄС, Республіка Корея, Австралія, Росія, Канада. Перше місце в експорті КНР займає продукція машинобудування, друге місце в світі з експорту вугілля (більше 80 млн. т.) [3].

До проведення економічних реформ Китайська економіка відрізнялася вкрай низькою продуктивністю праці. Розвиток країни за регіонами, характеризувався яскраво вираженою нерівномірністю. Порівняно низьким рівнем характеризувався розвиток науки, освіти, культури. У цих найважливіших областях Китай відставав від світового рівня на 30 років.

Успіхи економічного розвитку Китаю виражаються у зростанні обсягів промислового виробництва і занятті провідних позицій у світі з виробництва багатьох видів продукції. Китай є світовим лідером у видобутку вугілля, виробництві сталі, цементу, зерна, м'яса, бавовни, знаходиться на провідних світових позиціях з видобутку нафти, виробництва електроенергії [2].

Зараз Китай вступив в «період рекордно високого рівня злиттів і придбань», в ході якого близько 90 % державних підприємств країни перейдуть у приватні руки, тобто будуть приватизовані. Уряд сподівається, що приватні власники допоможуть зробити збиткові компанії, що лежать важким тягарем на китайській економіці, рентабельними. При цьому враховується, що приватизація призведе до зростання армії безробітних, тим більше що вже 25 мільйонів людей втратили роботу. Тому прийнято рішення, що кошти, виручені від продажу держпідприємств, підуть в першу чергу на підтримку незаможних шарів, у тому числі на систему охорони здоров'я, пенсійну систему і систему соціального забезпечення. Також один із шляхів вирішення цієї проблеми - створення малих підприємств, розвиток індивідуального сектора, що може

вирішити проблему працевлаштування від 50 до 80 млн. чоловік, зайнятих на виробництві в містах країни [1].

Аналізуючи розвиток китайської економіки, більшість експертів вважають, що її досягнення стали можливі завдяки, перш за все, стабільності і планомірному розвитку країни, вмілої інвестиційній політиці Пекіна. При цьому на перше місце вони виводять верховенство авторитарного режиму. Як відомо, економічні реформи в країні підривають життя мільйонів людей і тому часто непопулярні. І якби Китай був демократичною державою, то там, ймовірно, виникло б рух, опозиційний реформам. Але країною править авторитарний режим, і ця обставина дозволяє йому швидко здійснювати радикальні зміни і добиватися приголомшливих результатів.

1. Бегрер Я. Китай: социальные вызовы развитию / Я. Бегрер. – М. : Общество и экономика, 2008. - № 6 – С. 28 – 40.
2. Ганшин Г. А. Экономические реформы в Китае: эволюция и реальные плоды / Г. А. Ганшин – М. : Восточная література, 2000. – 245 с.
3. «Зовнішні справи». Науковий журнал. – 2010. - №11-12. - С. 32-36.
4. Китай / Колл. Авт. - М. : междунар.отношения, 1992. -192с. - (наши деловые партнеры)
5. Чжу Шисон Актуальні проблеми економіки / Шисон Чжу. - «Науковий економічний журнал», 2010. - №12(114). - С. 249-259